

- «Агролесомелиорация и защитное лесоразведение, озеленение населенных пунктов» / Шульга Виктор Дмитриевич. – Волгоград., 2002. – 20 с.
4. Высоцкий Н.Г. Избранные труды / Н.Г. Высоцкий. – М. Госудатвенное издательство сельскохозяйственной литературы, 1960. – 434 с.
5. Ворон В.П. Наукові основи діагностики антропогенного пошкодження лісових екосистем / В.П. Ворон // Лісовий журнал. – 2011. – №1. – С.24-28.
6. С. Девис, Р. де Уист, Гидрогеология. М.: Мир, 1970. Т. II. - 256 с.
7. Г. Вальтер, Растительность земного шара. М.: Прогресс, 1975. -Т.Ш. - 428 с
8. Іванько І.А. Особливості деструктивних змін насаджень напівосвітленого типу світлової структури у степу / І.А. Іванько // Екологія та ноосферологія. – 2006. – Т. 17, № 1–2. – С. 41-45.
9. Анучин Н.П. Лесная таксация / Н.П. Анучин. – М.: Лесная промышленность, 1977. – 522 с.
10. Алексеев В.А. Диагностика жизненного состояния деревьев и древостоев / В.А. Алексеев // Лесоведение. – 1989. – № 4. – С.51-57.
11. Савосько В.М. Вміст гумусу в ґрунтах під провідними насадженнями Довгинцівського дендропарку (м. Кривий Ріг) / В.М. Савосько, А.А. Бахметова / Питання степового лісознавства та лісової рекультивациі земель. – 2011, Випуск. 40. – С. 81–88.
12. Савосько В.М. Ботаніко-екологічна характеристика деревно-чагарникових насаджень Довгинцівського дендропарку (м. Кривий Ріг) / В.М. Савосько, О.Ю. Копич // Інтродукція рослин. – 2012. – № 1. – С. 105-113.
13. Генсірук Н.А. Ліси України / С.А. Генсірук. – К.: Наук.думка, 1992. – 408 с.
14. Сірик А.А. Природна стиглість лісових насаджень в степу України / А.А. Сірик // Наукові праці Миколаївського державного гуманітарного університету імені Петра Могили. Серія Екологія. – 2000. – Випуск 1, Том 6. – С. 20-22.
15. Савосько В.М., Квітко М.О. Сучасний стан основних насаджень Довгинцевського дендропарку (м. Кривий Ріг) // Промислова ботаніка. Збірка наукових праць. – Донецьк: Донецький ботанічний сад НАН України. – 2014. – Вип.14. – с.106-115.

ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

TO THE ISSUE OF FORMING OF LIFE SAFETY CULTURE AMONG STUDENTS OF THE PEDAGOGICAL UNIVERSITY

М.О. Квітко¹⁾, О.Я. Меліков¹⁾, Г.О. Квітко²⁾

*¹⁾ ДВНЗ «Криворізький національний університет» криворізький педагогічний
інститут*

²⁾ Криворізький коледж Національного авіаційного університету

Анотація: Формування культури безпеки життєдіяльності є важливим та довготривалим педагогічним процесом. Актуальність цього питання в Україні детермінована

розвитком та трансформацією соціального середовища. Для виховання культури безпеки життєдіяльності необхідна участь багатьох ланок процесу навчання закладів освіти всіх рівнів.

Ключові слова: культура, безпека життєдіяльності, виховання, професійна підготовка, людський фактор.

Аннотация: формирование культуры безопасности жизнедеятельности является важным и длительным педагогическим процессом. Актуальность этого вопроса в Украине обусловлена развитием и трансформацией социальной среды. Для воспитания культуры безопасности жизнедеятельности необходимо участие большинства звеньев процесса обучения образовательных учреждений всех уровней.

Ключевые слова: культура, безопасность жизнедеятельности, воспитание, профессиональная подготовка, человеческий фактор.

Annotation: The formation of life safety culture is an important and long-standing pedagogical process. The significance of this matter in Ukraine is determined with the development and transformation of social environment. For upbringing life safety culture the participation of many elements of this process in educational establishments on all levels is necessary.

Keywords: culture, life safety, upbringing, professional training, human factor.

Вступ. Основними причинами виникнення надзвичайних ситуацій з наявністю людського фактора і тяжких наслідків є порушення порядку безпечної поведінки, порушення взаємостосунків та взаєморозуміння у колективі, низький рівень культури і недоліки у виконанні підготовчих програм навчання правилам безпеки. Згідно статистичних даних 10,8% небезпечних ситуацій та нещасних випадків виникають з психофізіологічних причин і більше 70,2% - як наслідок цілого ряду організованих порушень та недоліків підготовки та навчання [1].

Актуальність. Відсутність навиків культури поведінки при екстремальних обставинах може призвести до тяжких каліцтв, захворювань та травмування. Значна частина молодого населення України (більше 58,1%) практично не знайома з питаннями культури безпеки життєдіяльності та правилами поведінки в надзвичайних ситуаціях[1]. В роботах О.І. Запорожця, Л.А. Васьковець, Н.П. Вершиніної, В.В. Березуцького [3,4] та інш., досліджувалися міжнародні сучасні аспекти безпеки життєдіяльності, які направлені на вивчення формування особистої безпеки в різних галузях діяльності людини. Згідно з даними В.А. Алексеєнка, І.Ю.Матасова на сьогоднішній час культура безпеки розглядається спеціалістами, як організована діяльність, яка забезпечує певний рівень безпеки в процесі життєдіяльності або виконання будь якої роботи [2]. Питання масової культури безпеки і культури безпеки життєдіяльності серед молоді розкривались в роботах В.Г.Ляшко, А.В.Снегірьова, А. Т.Смірнова, А.В.Фролова[5,6]. Серед недоліків при навчанні безпеки життєдіяльності можна назвати недостатність приділення уваги питанням культури безпеки та її зв'язку з питаннями охорони здоров'я та екологічної культури. При навчанні культури безпеки

життєдіяльності у студентів відсутнє строге, науково - обґрунтоване розуміння цього терміну. Однак, окрім відсутності однозначного відношення до досліджених питань, проблема підвищення рівня культури безпеки у навчальних закладах є недостатньо вивченою та потребує подальших досліджень. Також, недостатньо розглянуте питання по взаємозв'язку культури безпеки життєдіяльності молоді з іншими видами культури суспільного значення.

Розуміння безпечного навколишнього середовища та взаємного впливу природних і техногенних факторів на організм здоров'я людини при формуванні культури безпеки грає важливе значення. При цьому найбільш прийнятною позицією, з точки зору проблемної області дослідження, яке проводилося, представляється визначення безпечного навколишнього середовища як стану соціального і природного оточення людини, яке відповідає за його безпеку.

Аналіз викладання і навчання безпеки життєдіяльності показав, що основні напрямки розвитку освіти спрямовані на зближення українського суспільства до єдиного світового простору [1,2]. Після усвідомлення важливості та актуальності проблеми культури безпеки в більшості зарубіжних країнах, у тому числі і в Україні, це питання стало предметом уваги навчальних закладів. Однак, процес навчання культури безпеки повинен проходити з урахуванням соціально-психологічних, педагогічних і екологічних особливостей регіону, в якому будуть працювати майбутні фахівці.

З метою покращення основних положень по підвищенню культури безпеки в Україні серед молоді необхідно розглядати нові підходи та напрямки. Нові підходи по підвищенню рівня культури безпеки життєдіяльності студентів передбачають формування соціальної відповідальності до власної безпеки, підвищення мотивації спрямованої на безпечну поведінку та отримання необхідних знань і умінь з акцентом на запобігання можливих ризиків для здоров'я та життя [1].

Метою даної роботи є оцінка рівня знань культури безпеки серед студентів та виявлення рівня відношення до культури безпеки життєдіяльності молоді у повсякденному житті. Опитування проводились серед 170 студентів гуманітарних і технічних спеціальностей методами анкетування, статистичної обробки отриманих даних та їх інтерпретації.

Виходячи з матеріалів досліджень встановлено, що правильне визначення поняття культури безпеки життєдіяльності, як організованої діяльності людини, яка забезпечує певний рівень безпеки в процесі життєдіяльності, змогли дати 42,2% респондента. Однак тільки 1,2% правильно вказали, що основними складовими

виховання культури безпеки життєдіяльності людини є індивідуальний, корпоративний та державний рівні. В той же час студенти виділили інші найбільш значимі для них компоненти виховання культури.

Згідно з думкою 61,1% молоді по визначенню потреби у суспільної безпеці, високий рівень культури безпеки дозволяє особистості раціонально поводитись в небезпечних життєвих ситуаціях, 20,1% розуміє призначення високого рівня культури безпеки як можливості особистості не втрачати гідності при складних обставинах. І лише 10,2% оцінюють високий рівень культури безпеки життєдіяльності як високу відповідальність за наслідки поведінки особистості в колективі.

Причину, з якої потрібно приділяти увагу розвитку культури безпеки в навчальному закладі 58,8% студентів вказали як необхідність навчання правильної поведінки при виникненні надзвичайних ситуацій. Друга частина опитуваних а саме 26,7% вказала, що приділяє увагу культурі безпеки для підвищення рівня знань. І тільки 17,8% сприймає вивчення культури безпеки у навчальному закладі, як поширення загальнолюдських, колективних та державних цінностей, виховання та взаємодопомоги.

Аналіз даних показав, що тільки 21,1% студентів усвідомлює відносність поняття безпеки і розуміє безпеку як мінімальну вірогідність виникнення надзвичайних ситуацій. В той же час 46,7% студентів вважають, що безпека це повна відсутність показників ризику та шкідливих факторів дії на організм, а 30,1% розуміє безпеку - як відсутність прямої загрози життя або критичних ситуацій в процесі життєдіяльності.

В процесі потужної інформаційної дії на людей особливо значущість у формуванні позитивного відношення до питань безпеки життєдіяльності приймають сучасні інформаційно – телекомунікаційні технології. Засоби масової інформації грають важливу роль в розвитку культури безпеки життєдіяльності і більшість студентів, а саме 61,1% вказали, що ці служби інформування повинні навчати населення поведінки в надзвичайних ситуаціях. Однакова частина студентів 22,2% вказала, що ці засоби повинні інформувати населення про події і готувати населення до очікуваних небезпек. І тільки 16,8% указали на роль засобів інформування для виховання індивідуальних якостей, які сприяють підвищенню цінностей життя та здоров'я. При цьому необхідно відмітити, що в основі підвищення рівня культури безпеки лежить обмін інформацією. Вміння та можливість студентів використовувати інформацію з безпеки підвищує рівень захисту здоров'я та життя, підвищує організованість діяльності колективу при надзвичайних ситуаціях.

Основна частина студентів 48,9% вказує на те, що високий рівень дисциплінованості та організованості допомагає навчатися правильній поведінці у критичних ситуаціях. Також 18,8% відмічають вагомую роль дисциплінованості у розвитку особистих навичок по наданню першої допомоги та взаємодопомоги при травмах та нещасних випадках. В той же час 21,1% вважають, що дисципліна допомагає знайти взаєморозуміння і підтримує необхідний рівень культури безпеки колективу. І тільки 11,2% розуміють роль дисциплінованості особистості в колективі для врятування здоров'я та життя кожного з його членів.

Необхідно відмітити, що показниками індивідуального рівня розвитку культури безпеки для 4,4% студентів є підвищення рівня комфортних умов життя. А для 2,2% важливу роль критерієм оцінки рівня соціальної культури безпеки грає рівень передбачуваності або очікуваності небезпеки від оточуючої обстановки. Однак підвищення рівня тривоги особистості може неоднозначно впливати на формування культури безпечної поведінки.

Незначна частина молоді, а саме 28,9% вказала на вагоме значення у вихованні культури безпеки формування безпечного світобачення особистості по відношенню до навколишнього середовища.

Згідно з даними анкетування 38,9% студентів вважають, що культура безпеки залежить від рівня знань сучасних соціально-громадських та еколого-техногенних проблем регіону проживання. Інша частина студентів 36,7% вважають, що рівень культури безпеки залежить від здатності суспільства не допустити виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру чи екологічних катастроф. Третя частина учнів 23,3% вважають, що рівень розвитку культури безпеки життєдіяльності особи залежить від відношення її до наслідків екологічних та суспільних проблем.

Важливе значення при вихованні молоді мають взаємовідношення понять між культурою безпеки життєдіяльності і культурою здоров'я. Відношення до особистого здоров'я напряду пов'язане з питаннями безпеки по відношенню до навколишнього середовища. У результаті отриманих даних тільки 37,8% розуміють роль розвитку відношення до культури безпеки через укріплення індивідуального здоров'я і людського життя як індивідуальних, суспільних та державних цінностей.

Висновок. Таким чином, отримані результати свідчать про необхідність подальшого вивчення даного питання в навчальних закладах. Недостатня увага питанням культури безпеки серед молоді може привести до загострення погіршення якостей трудового потенціалу, матеріальним збиткам, погіршення стану здоров'я

населення та стану навколишнього середовища, втрати конкурентної спроможності держави.

ЛІТЕРАТУРА

1. Скалецький Ю.М., Бирюков Д.С., Мартюшева А.А., Яценко Л.Д. Проблеми впровадження культури безпеки в Україні. - К.: НІСД, 2012. - 17 с
2. Алексеенко В.А., Матасова И.Ю. Основы безопасности жизнедеятельности /В.А. Алексеенко, И.Ю. Матасова. Ростов-на-Дону: Феникс, 2001.-320 с.
3. Березуцький В.В., Васьковець Л.А., Вершиніна Н.П. та ін. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник / За ред. проф. В.В. Березуцького. - Х.: Факт, 2005. - 348 с.
4. Запорожець О.І. Міжнародні сучасні аспекти безпеки життєдіяльності людини. В зб. Безпека життя і діяльності людини - освіта, наука, практика: Матеріали другої науково-методичної конференції. - К.: НАУ, 2003. - С. 3-8.
5. Смирнов А.Т. Подготовка учащейся молодежи в области безопасности жизнедеятельности // «ОБЖ». -1998. №9. - С. 20-23
6. Фролов А.В. Становление экологических аспектов культуры: Дис. . канд. культур, наук. СПб., 2000. - 160 с
7. Регуш Л. А. Безопасность обучения школьников / Л. А. Регуш // Материалы Всероссийской конференции Психологическая культура и психологическая безопасность в образовании. – СПб. : Изд-во СПбГУ, 2003. – С. 182–185.
8. Суворова Г. М. Экологическое образование как фактор социального становления подростков / Г. М. Суворова. – Ярославль : Изд-во ЯГПУ, 2004. – 149 с.
9. Шершнев Л. И. Безопасность жизнедеятельности Современный комплекс проблем безопасности / Л. И. Шершнев. – М. : Изд-во «Русский журнал», 2007. – 132 с.

СПОСОБИ УТИЛІЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВИХ ВІДХОДІВ METHODS RECYCLING OF INDUSTRIAL WASTES

Студенти Т.Є. Котлюба, К.А. Соловійова, керівник О.Я. Пітак

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Анотація. Встановлено вплив промислових відходів на навколишнє середовище. Наведено способи вирішення проблеми утилізації промислових відходів, а також комплексне використання сировинних матеріалів.

Ключові слова: промислові відходи, утилізація, комплексне використання сировини.

Анотация. Установлено влияние промышленных отходов на окружающую среду. Приведены способы решения проблемы утилизации промышленных отходов, а так же комплексное использование сырьевых материалов.

Ключевые слова: промышленные отходы, утилизация, комплексное использование сырья.

Annotation. The influence of industrial waste on the environment. There are ways of solving the problem of disposing of industrial waste, as well as the integrated use of raw materials.

Keywords: industrial waste, recycling, comprehensive utilization of raw materials.